

POWOŁANIE (275) *sb n*

Oba o oraz a jasne (w tym w a 5 r. błędne znakowanie); e pochylone.

sg N powołanie (43); -é (2), -(e) (41). ◇ G powołaniã (93). ◇ D powołaniu (15). ◇ A powołanie (56); -é (2), -(e) (54). ◇ I powołani(e)m (5) RejPos (4), ArtKanc, powołanim (2) GroicPorz, SkarŻyw. ◇ L powołaniu (59). ◇ pl N powołaniã (1). ◇ A powołaniã (1).

Składnia przydawki dopełniającej równoznacznej z dopełnieniem sprawcy: powołanie od kogo (2).

Sł stp: powołanie a. powołane, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w. s.v. powołać.

I. Rzeczownik od „powołać” (202) :

1. Wezwanie, zaproszenie; vocatio, vocatus Cn (87) :

powołanie czyje (1): Mattheufz s. wypifuie [...] iż krol ieden vczynił gody fynowi swoiemu/ y także wżytki poštěpki vczynił w tym powołaniu swoim/ iáko y Lukalfz s. piŕze RejPos 238v.

Przen [zawsze o wezwaniu skierowanym przez Boga do człowieka] (86) : Podziękuymyż Pánu z wyfokości/ żeć nas raczył z wielkiew fwey miłości/ k temu [zbawieniu] powołać/ á gotow ielt fwą świętã łáfkę dáć. Káždy kto zá takim powołaniem/ idzie zá nim zupełnym vfaniem/ fwe záslużenie/ dáruie mu Pan, y odkupienie. ArtKanc F10v.

powołanie kogo, czyje [= kto jest powołany] [w tym: G sb i pron (22), pron poss (5)] (27): Też przekládał nie omylnie wiele prorocत्व y obiáwienia/ [...] o powołaniu pogánow/ y o ziednoczeniu ich z Zydy BibRadz I 353v, I 5d marg, Is 10 arg, I 358d marg, 461, Agg 2 arg (9); Słuchayciefz theż iáko zá was Pan wálfz dzyękuie Bogu Oycu fwemu y zá obaczenie y zá powołanie wálze. RejPos [290]v, 273v marg; Ná theż rękę Bożã pátrzáli záwŕze y patrzą [!] wierni/ w ktorey wżytko to było co się okazało: [...] y powołanie Pogánow/ y ine rzeczy. GrzegŚm 45; SkarŻyw 26 [3 r.]; Moc Chriřtułowá w powołaniu ludzi. WujNT 212 marg, Matth 22 arg, s. 517, 564 [2 r.], 1.Petr 1 arg, Yyyyy, Bbbbb. Cf powołanie kogo ku czemu; kogo pod co; kogo w co.

powołanie kogo ku czemu (2): Prorocत्वo o powołaniu pogánow wżytkich ku kroleřtwu páná kriřtułowemu LubPs F2v marg, P4 marg.

powołanie kogo pod co (1): Then wierfz y z thym drugim po nim zámykáią wfobie powołanie Pogánow pod kroleřtwo Pána Kryřtułowe. BibRadz I 308c marg.

powołanie kogo w co (1): Wezwánye ábo powołánye pogánow w iedność kořcyolá świętego LubPs X4 marg.

powołanie do czego (9): O powołaniu káżdego wyerne⁸⁰ do miłofierdzia Páńfkiego. RejPos 273v marg; Szczera ielt łáfká iego powołanie do wiary świętey/ ktorã nas Pán Bog vprzedza w miłofierdziu fwym SkarŻyw 25, 25 marg, 26 [5 r.], 80 marg, 189; Dziękuie Bogu/ zá powołanie ich do wiary/ y do żywotá wiecznego. WujNT 1. Petr 1 arg.

powołanie na co (2): Skarb pobożne⁸⁰ ielt Chryřtus/ y tá drogá ktora nablížza ielt do niego: zwálzfzã powołanie ná żywot bogomyřlny SkarŻyw 16; WujNT Bbbbb.

W przeciwstawieniu: »powołanie ... odrzucenie« (2): Y przetoż Páweł S. swoie lifty piłá/ Naprzod áby okazał wolã Bożã ták o powołaniu Pogánow/ iáko y o Żydow odrzuceniu. WujNT 517, 564.

W charakterystycznych połączeniach: powołanie (niewinnych) ludzi (3), poganow (18); powołanie do cierpliwości, do jedności kościoła, do pokuty, do wiary (6), do żywota wiecznego; powołanie ku ewangelii, ku królestwu Pana Krystusowemu; powołanie na wiarę, na żywot bogomyślny; powołanie pod królestwo Pana Krystusowe; powołanie w jedność kościoła; godny powołania.

Wyrażenia: »powołanie boskie (a. boże)« [szyk 1:1] (2): Rozmáite powołanie Boże do pokuty. SkarŻyw 80 marg; WujNT 2.Thess 1 arg.

»łaska powołania« (2): SkarŻyw 26; Zydowłkie obyczáie opifuie: ktorzy zayrzeli pogánom łáiki powołania y rowney zapłáty. WujNT 84.

Szeregi: »łaska i powołanie« (1): Łáiká vprzedaáiąca/ y powołanie do wiary wielki dar ieft Boży. SkarŻyw 25 marg.

»powołanie i nawrocenie« (1): narody y królestwá/ iáko y káždy człowiek z olobná/ wieczne fwe wybránie/ y pierwłze powołanie y náwrocenie/ lámemu Chriftułowi y miłóšierdziu iego máią przypifowác WujNT 564.

»wezwanie abo powołanie« (2): Wezwánie ábo powołanie pogánow ku Ewányeliey. LubPs P4 marg, X4 marg.

a) W aluzjach i nawiązaniach do biblijnej przypowieści o uczcie [Matth 22 i Luc 14] (zawsze RejPos) (50) :

powołanie na co (1): wzgárdził teź imi Pan/ a rozefłáł miedzy ine národy opowiedác tho wezwánie fwoie/ á to powołanie fwoie/ ná ty wdzyęczne gody fwoie. RejPos 159.

powołanie czyje [= kto powołuje] [w tym: G sb i pron (28), pron poss (4), ai poss (4)] (36): iuź Pan thu fie opowiadác raczy/ iż iuź nic w tym wátpić nie móżemy/ áby było iákie omyłne to fwięte powołanie iego. RejPos 240v; á iákoź tu nie ftać z zápalonemi lámpámi/ czekáiąc fwiętego przyšcia iego á powołania iego? RejPos 341v, 159 [3 r.], 159v [3 r.], 160 [3 r.], 237v [2 r.], 238v (24). Cf »powołanie Pana«.

powołanie czyje [= kto jest powołany] [zawsze: pron poss] (11): Gotuycie fie co napilniey/ ábowiem iuź ieft bliłko powołanie wálze/ á królestwo obiecáne wálze. RejPos 160; Czwardte teź fie vczmy/ iáko fie mamy przypráwowác ná ty wdzyęczne gody fwoie/ á ná to powołanie fwoie RejPos 160v, 159v, 160v, 238v [3 r.], 239v, 241, 288. Cf Wyrażenie przyimkowe.

W połączeniach szeregowych (5): Idź nielláchetny niewdzyęczniku precź z oczu moich ná wieczne męki/ gdyżeś był niewdzyęcznym dobrodzieyftwá moiego/ á zgotowánia y powołania moiego. RejPos 160; Y poruczył á zwierzył fie tego [...] fługom fwoim/ [...] áby nam tę fwiętą wolá iego á to wezwánie á powołanie iego/ wiernie á wedle rofkazánia iego/ obwoływáli á opowiedáli RejPos 240v, 238v, 239v, 240.

W charakterystycznych połączeniach: powołania skosztowác; od powołania odpaść, odwodzić (odwieść) (2); do powołania iść; powołaniu uwierzyć; ku powołaniu gotowác się, schodzić się; powołanie obwoływác, ogládać, opowiedác, poświadczyć, zapieczętowác; na powołanie przyprawowác się, nie dbać; o powołanie nic nie dbać (2); powołanie miłóšciwe, powážne, prawdziwe, szczyre, wdzyęczne (5).

Zwroty: »wyrzucić, być wyrzucon z powołania« (1:1): który ieft wyrzuczon s powołania tego/ á zepchnion ná wieczny vpadek iego/ iż nie miał słuźney á Krześciánłkiey gotowości svey. *RejPos* 241v, 239.

»wytrzeć z powołania« (1): wytrzeć á wyrzucić ie [*Pan miłośniki swoje*] musí z onego powołania swoiego *RejPos* 239.

»(wz)gardzić powołanie, powołaniem« [*szyk zmienny*] (8:3): Drudzy też wzgárdziwfyz ono święthe powołanie iego/ y służy iego iedny pogromili/ drugie też pobili. *RejPos* 237v; nas takich y dziś wiele/ á śnadź máło nie wfyzcy/ czochmy wzgárdzili y to powołanie swoie/ y onę pilność/ y onę opátrność Páná swego *RejPos* 239v, 237v, 238v, 239, 239v, 241 (11).

Wyrażenia: »powołanie Pana, Pańskie, Boga Ojca, od Pana« (6:4:2:1): Przyiacielu pocz thu śiadařz ábo idzieřz do thego powołania Pánłkiego á do tych obietnic iego/ nie máiac vbránia řadnego do tego godnego ná łobie. *RejPos* 159; [*Apostołowie*] krwią swoią pořwiádczyli y zápieczętowáli/ tho prawdziwe powołanie Páná tego. *RejPos* 160; Pothym śam wřty swemi szyroko im [*Żydom*] ořławić raczył to powołanie wdzyęcne Bogá Oycá swego niebieřkiego. *RejPos* 239, 157 *margin*, 159, 160v, 237v [3 r.], 238v, 241 [2 r.], 288.

»święte powołanie« [*szyk 16:3*] (19): A ktorzy vwierzili temu powołaniu święthemu iego/ iuřz ie przyjmował do przybytkow swoich *RejPos* 159; iáko śie tu iedni wymawiaią wfiámi/ wołmi/ żonámi/ ktorzy śá zábáwieni márnemi śpráwami swiáthá tego/ á dla niego nie dbáią nic o to święte powołanie Páná swego *RejPos* 160v, 159 [2 r.], 159v [2 r.], 160 [2 r.], 237v [2 r.], 238v (19).

Szeregi: »przeřrzenie ábo powołanie« (1): A tu łobie vwařay kářdy nędzny człowieczę/ ieliřz ieft obdárzon iákim przeřrzeniem ábo iákim powołaniem od Páná swego *RejPos* 241.

»wezwanie á powołanie« (3): pátrřay dla czego tym wezwánim/ á tym powołaniem thák wdzyęcny gárdziřz *RejPos* 241v, 159, 238v. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

Wyrażenie przyimkowe: »wedle powołania [czyjego]« (1): wielka thám wieczerzą ieft nam wřzytkim zgotowána/ ktorzy iedno wedle powołania swego godnie á dořtoynie będziemy gotowác á śpráwowác śie do niey *RejPos* 159.

2. Wybranie i przeznaczenie do spełnienia jakiejś roli, misji; *vocatio Vulg* (69) :

a. *Przez Boga* (61) : A chceřzi o thym powołaniu szyrřey czyřć/ znajdzieřz w śpráwach Apořtolikich iáko Mádey święty był powołan ná kápłáńřtwo po śmierći Iudařzowey. *RejAp* 88v; [*Piotr*] musí być pierwřzy/ ábo pirwořćią powołania/ iż pierwey niřzi inni do náuki Chryřtuřowey powołány był/ ábo iákim dořtoieńřtwem. *SkarJedn* 74, 75; A my iáko śię wymowiem/ ktorzy tořz powołanie máiac/ leniřřtwá wřzelákiego do rzeczý wierze y zbáwieniu słuřących vřzywamy *SkarŻyw* 26; Szczeřo obaczyc możem/ iřz w tym powołaniu/ zarář Páwłowi S: vkazał Pan Chryřtus wřzytki prace/ męki/ kámionowánia *SkarŻyw* 82, 26 [2 r.], 81, 596; Mářz [...] modlitwy z Liturgiey Iákubá świętego/ w powołaniu pořednieyřzego *LatHar* +6v, 9, 209; *WujNT* 43, 204 *margin*, Bbbbbbb2, Cccccc3v; pan Bóg nie dáie królów przez oczywiřte powołanie/ iáko pierwey: ále *per inspirationem suam SarnStat* 18.

powołanie kogo, czyje [= *kto jest powołany*] [*w tym: G sb i pron* (14), *pron poss* (13)] (27): v Páná nie ieft řadne brákwanie ořob/ w powołaniu řtanu kářdego *RejPos* 37; A ták y tá terářnieyřza pámiářká wiáry á powołania Andrzeiá s. wiernego Apořtołá Pánłkiego/ thákže też nam ieft przed oczy nářze

położoną *RejPos* 273v, 286v, 287 [3 r.], 287v, [290] [2 r.]; początek V[pr]awiedliwienia w dorofłtych ludziach/ od vprzedzaiącyej łalki Bożey przez Iezufá Chrifitulá brác mamy: to ieft/ od powołania niewiernych ludzi/ ktorym oni bez żadnych swoich załug vzywáni bywaią *WujJud* 94v; Sám też Pan Iezus ná pierwzym powołaniu iego [*Piotra*]/ Głową go zowiać/ y to mu imię daiąc Cephás/ bez pochyby ftarfzym go nád inne mieć chćiał. *SkarJedn* 65; ábyłmy [...] powołanie to náłze/ [...] dobrymi vczynki pewnieyše czynili: mamy wzor ná tych Pátryárchach náłzych Trzech Krolách. *SkarŻyw* 26, 26, 347, 435, 596,597; Piotr miał pierwey żonę/ ále ią opuścił po śwym powołaniu. *WujNT* 208, 35, 484 marg, 1.*Cor* 1/26, 2.*Petr* 1 arg, s. 810 [2 r.], Ccccc3v; Iednoście ciáło/ y duch ieden/ iákoście wezwáni w iedney nádziei powołania wálzego [*Vulg Eph* 4/4]. *SkarKazSej* 671b. Cf *powołanie kogo za kogo*.

powołanie kogo za kogo (1): Obránie á powołanie Moizéfzá zá wodzá ludowi Izráelłkiemu. *LubPs Y marg*.

powołanie do czego (1): kto z Aaronowey liniey po krwi nie łzedł/ ten powołania żadnego do káplánłtwá y do náuki ludu Bożego práwa nie miał. *SkarJedn* 30.

powołanie na co (4): lám rodzaj był pieczęcią káplánłtwá ich y powołania ná pofelłtwo Boże/ do ludzkiego zbáwienia łpráwowania. *SkarJedn* 47; Powiedział S. Klemens: iulfz czás y memu y wálzemu ná łtan męczeńłki powołaniu przychodzi *SkarŻyw* 435, 597. Cf »powołanie na urząd«.

powołanie czyje [= *kto powołuje*] [*w tym: ai poss* (8), *G sb* (2), *pron poss* (1)] (11): Cf »powołanie boskie«, »z powołania«.

W połączeniach szeregowych (3): Co łie było włzythko iáłnie okazało ná tym Apołtole łwiętyym/ y powołanie iego [*Macieja Apostoła*]/ y ono łcie ochotne iego/ á pilne łzukánie Páná swoiego. *RejPos* 287, 286v. Cf »z powołania«.

W charakterystycznych połączeniach: powołanie apostoła(-ow) (3), *każdego stanu; powołanie do kapłánłstwa, do nauki ludu bożego; powołanie na najwyzsze miejsce między dwunałcią, na poselstwo boże, na stan męczeńłki; powołanie za wodza; powołania czekać* (2).

Wyrażenia: »powołanie boskie (a. boże), Pana (Boga), Pańskie, od Pana« = *vocatio Dei Vulg* [*szyk* 8:2] (4:2:3:1): *Leop Philipp* 3/14; powołanie inłze nie ma być iedno od łámego Páná. *RejAp* 88; *RejPos* [290]v; iefliby cie pan obaczył godnego do łpraw swoich/ á połádził cie w Rádzie miedzy onemi ktorym łie tu zwierzyl krolełtwá łwego iákoż łie łłuzłnie s thego żaden wymawiać nie ma/ gdy będzie włálne powołanie Pánłkie. *RejZwierc* 40v; *WujJud* 39v; Czekał łan ł. Bożkiego powołania *WujNT* 204, Bbbbbb2; *SkarKaz* 518a. Cf *Wyrażenia przyimkowe*.

»powołaniem powołany« (1): PRołzę was tedy ią więzién w Pánu/ ábyłście żyli przyłtoynie temu powołaniu ktorymelłcie powołáni [*vocatione, qua vocati estis*] *WujNT Eph* 4/1.

»łwięte powołanie« (1): A ižbychmy łnádniey zrozumiełi temu/ tedy łie ták zdáło áby też tu byłá przytoczoná á nápiłaná hiłtoria o tym łwiętyym powołaniu thego Apołtołá łwiętego *RejPos* 287.

»powołanie na urząd« (1): ł. Apołtołowie iedni żon nigdy nie mieli; á drudzy co ie pierwey mieli/ po śwym powołaniu ná vrząd Apołtołłki ták ie opułłciłi/ że ich potym nigdy nie vználi. *WujNT* 35.

Szeregi: »dar i powołanie« (1): dáry y powołania Bołkie żáłołci y odmiany w łobie nie máia. *WujJud* 39v.

»powołanie i łaska« (1): Co to zá obyczay powołania y łálki tego P. Bogá náfzego? *SkarKaz* 518a.

»powołanie i naznaczenie« (1): A potym wnet rychło był im zefłan Duch s. iuż do tey fpołeczności ich/ y iuż do tego powołania y náfznáfzenia Apoštołow dwunafćie. *RejPos* 287v.

»powołanie i (a) przejrzenie« [szyk 1:1] (2): fćaray fię ábyś przez dobre vczynki czynił pewne przeyrzanie y powołanie twoie. *WujNT* 810. Cf »oproc powołania a przeźrzenia«. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

»wybranie (a. obranie) i (a) powołanie« [szyk 3:2] (5): *LubPs Y marg*; A tu pátrzay/ iż y tá Ewányelia s. wyłzey náfifána/ y hístoria thá o powołaniu á wybraniu tego Apoštołá s. pięknie fie tu s fobą zgadzaią. *RejPos* [290]; VVYBRANIE y powołanie ieft z fzczyrey łálki Bożey. *WujNT Ccccc4v, 563 marg, 2.Petr 1 arg.*

Wyrażenia przyimkowe: »oproc powołania« (1):

~ *Wyrażenie:* »oproc powołania Pana« (1): zábyegaią temu/ iákoby theż mogli przyść ku onemu mieyfcu á ku onym doštoienftwom/ oproc powołania á przeźrzenia Páná fwoiego *RejPos* 280.

Szereg: »oproc powołania a przeźrzenia« (1): *RejPos* 280 cf *Wyrażenie.* ~

»z powołania [czyjego]« (2): [*Jezus dał*] náukę tym fynom/ ktorym Pan Bog od rodzicow vchodźć/ y ná fłużbę fię iego vdawác z powołania fwego rokázuię *SkarKaz* 43b.

~ *W połączeniu szeregowym (1): RejPos* 317 cf *Wyrażenie.*

Wyrażenie: »z powołania Pańskiego« (1): A ták gdy tákie przełożenftwo przypáfnie ná kogo/ ktore będzie s fwiętey woley/ s przeźrzenia/ á s powołania Pánłkiego [...] iż [*tacy*] dobrodzieymi ludzkimi máiá być zwáni *RejPos* 317. ~

Przen [czego] (1) : pozwirchny tytuł/ y dziedźicność [!] Kościołá Powłzechnego/ zacność y powołanie imienia Chrześciánłkiego z dawnością po fobie pokázuią. *WujJudConf* 137.

b. Przez zwierzchnika (zazwyczaj religijnego) (8) :

Wyrażenie: »powołanie na urząd« (3): [*Apostołowie kładzieniem rąk naznaczyli swoich następców*] gdy tedy tákim potomftwem y fuccesyą ieden [*ksiąźę*] brał tę moc od drugiego: y ták fzło powołanie práwe ná ten wielki vrząd: to znák był záwždy napewnieyły Kościołá Bożego/ w ktorym to tákie potomftwo rodzenie y dziedźicstwo zoftawáło. *SkarJedn* 31; Powołanie [*Pawła*] ná vrząd káznodzieyski. *WujNT* 452 *marg*, 651 *marg*.

Szeregi: »powołanie i porządek« [szyk 1:1] (2): To y łami fiebie gánić muśćie/ ponieważ bez fłufznego porządku y powołania/ moc Káplánłką fobie przywłafzczaćie. *WujJud* 146v. Cf »bez powołania i porządku«.

»powołanie, (i) posłanie« [szyk 1:1] (2): Posłanie y powołanie ná vrząd káznodzieyski. *WujNT* 651 *marg*. Cf »bez powołania, bez posłania«.

Wyrażenie przyimkowe: »bez powołania« (4): ták wy też wzgárdźiwłzy Kościoł y Káplaná/ [...] ná cudzy vrząd/ bez porządneho powołania fwowolnie ile rzucacie *WujJud* 9v.

~ *Szeregi:* »bez powołania i poruczenia« (1): Ale pátrźćie/ iefli nie wy ráczey tey mocy hárdźie wżywaćie/ ktorą fobie/ bez porządneho powołania/ y poruczenia przywłafzczaćie *WujJud* 85v.

»bez powołania i porządku« (1): Przetoż gánimy te włyfćki ktorzy bez powołania j porządku [!] do fłużby kościelney biegaią *WujJudConf* 146v.

»bez powołania, bez posłania« (1): Lutheranowie [...] wżyftkie chrześcijány/ czynią iednako kápłany/ [...] kto fię iedno śmie do tego podać bez żadnego powołania/ bez żadnego posłania *ReszPrz* 43. ~

3. *Wezwanie przed sąd; proclamatio JanStat; contestatio, promulgatio caedis vel homicidae, protestatio, quirittatio de auctore caedis Cn* (41) : Yako ya tho wyem ysz Slyachathny andrzey [...] zabył slyachathnego Marczyzna sebrzvmyna Raczyborow oycza moyego ysch żywego marthwego vczynyl Tak yako yesth powolan yako kxyagy Groczkye powolanya szwyathcza *ZapWar 1512 nr 2083; GroicPorz ii3v*; Powołanie iest *species proteftáciiey. SarnStat* 615, 613, 615.

Wyrażenie: »o głowę powołanie« = *pro capite proclamatio JanStat; citatio a. vocatio pro capite Cn* (2): Gdzyeby kto zá Sláchćicá fię miał nie będąc iem á był zábit/ takowego głowá [...] płacona być niema/ co fię rozumieć ma gdzyeby o głowę iego iáko o szláchecką powołanie było vczynione. *UstPraw K2 [idem: powołanie] SarnStat* 239.

Szereg: »wydanie albo powołanie« (1): Wżákże to wydanie álbo powołanie/ nie iest doftáteczny znak/ áby powołany miał być zdan ná mękę *GroicPorz ii3v*.

Wyrażenie przyimkowe: »na powołanie [czyje]« (3): Ian Vlyenczik Napowolanye Iacuba ze Lwowa o zla radą na krziwoprziżyáftwo dana pogimany dobrowolnye zeznał *LibMal 1548/144*; Ian Cecilia na powołanie Chilika pogimani *LibMal 1553/174, 1550/156v*.

a. *Oskarżenie zbiegłego przestępcy przed sądem* (30) : POwołanie iest Sentencya álbo skazanie Sędziiego/ wydane ná kogo/ dla niepoftużeniśtwa álbo wyftępku iákiego. *GroicPorz n*; Z ktorego porządku powołania y ten niemáły pożytek przychodzi wpoftpolftwie/ iż drudzy pilnie przyftucháiąc takiego ogromnego powołania/ zá boiáźnią będą lye tym czuyniey wyftzegác pijáńftwa *GroicPorz n4*; Potym Przyfyżnicy [...] powyftzłá Práwo iego [powołanego]/ mowiac trzy kroć zá Woytem ftowá powołaniu przeciwnie. *GroicPorz ov, n2 [2 r.], n3 [2 r.], n4 marg, n4v, o (14)*.

powołanie kogo (6): POwołanie zbiegłego Mężoboyce ná świeżym vczynku/ [...] tak bywa. *GroicPorz n*; Spofob powołania Mężoboyce wedle záchowania Sądu Lawniczego *GroicPorz nn4, n [2 r.], p, nn4*.

Zwroty: »w powołaniu skazowác« (1): w powołaniu pod tym oblikiem skázuią. *GroicPorz n4v*.

»trwác, trwający w powołaniu« [szyk zmienny] (1:2): W Powołaniu kthoby Rok y fzelć niedziel trwał/ Imienie iego ná Krolá álbo ná dziedzicznego Pána przychodzi *GroicPorz o2v*; Trwájący w Powołaniu rok y fzelć niedziel co ćierpi. *GroicPorz nn4, o2v*.

»(nie) wyzwolic się, wyzwolenie z powołania; od powołania wyzwolic się« [szyk zmienny] (2:2;1): Drogá ku wyzwoleniu s Powołania. *GroicPorz nn4, o, o2, o3 [2 r.]*.

Wyrażenie: »obrona powołania« (2): O Pozwie áczem w wtorey Części nieco dothknał przy obronie powołania zbiegłego Mężoboyce/ Ale [...] *GroicPorz p, nn4*.

4. *Podanie do wiadomości, ujawnienie* (4) : Ex Indicio nihil est periculi, To powołanie nic mu nie ftkodży. *Mącz 85c, 85c*.

powołanie kogo (1): Indicium, Znák Vkazanie/ Powołanie złoczynców. *Mącz 85c*.

Wyrażenie przyimkowe: »przez powołanie« (1): Per indicium enuntiata res, Przes powołanie ná ftwiat wyftzłá. *Mącz 85c*.

5. Wyrażenie: »róznego rzeczy powołania« = *różne rzeczy (1)* : porużcie się/ do pożałowania/ Zywioły/ y różnego rzeczy powołania. *GrabowSet B*.

II. W funkcji podstawowej (73) :

1. *Posłannictwo, misja; status, przeznaczenie, status Vulg; cura, curatio, munia, munus, officium, persona, profesio, sors Cn [w tym czyje (54): pron poss (44), G sb i pron (6), ai poss (4)] (65)* : A ktorzy się okażą co iemu dufali/ Ci z nim wiecznych radości będą używali. A ktorzy też wzgardzili to łwe powołanie/ Iuż też są zgotowane takie mieysca na nie *RejWiz 178; LeszczRzecz A2v, A3v*; w mękach piekielnych łożey karani będą krolowie y przełożeni/ ktorzy nie służnie się w tak zacnym łwym powołaniu łprawowali *BibRadz II 143c marg, I 138d marg, II 44c marg; BielKron [332²]v*; łtrzeż się prożnowania/ A bądź we wlytkim pilen łwego powołania. *Prot D3*; iuż każdy wie o pewnym powołaniu łwoim *RejPos 342, 159, 177, 287v*; Proszę was thedy bracia/ ia więzien w Pánu Kryšťulie/ dla Pána/ ábyście chodzili tak iáko się godzi á przyłufzy na powołanie wálze *RejPosWiecz² 94; RejZwierc [28²]v, [272], [272]v*; Bo Pan Bog gotow iest dary łwoie dáwać każdemu/ ktorzy czyni co nań zależy/ á powołania łwego pilnie przyłtrzega. *WujJud 210*; byłoby to łczere á prawie łstátne głupstwo/ takimu posłowi mieysce y wiárę dáć/ ktorzy żadnego práwa na powołanie łwoie tak wielkie vkázác nie może/ á łam się łle *SkarJedn 49*; On zápomniawłzy łwego powołania/ y záczytey pokuty: obiecał im wtym posłużyć. *SkarŻyw 167, A2, A4, 57, 213, 542*; Nie leżał nigdy próżno/ powołania łwego Rycerłkiego pilnie łtrzegł kleinotu zacnego. *StryjKron 567; CzechEp 47; NiemObr 13*; Zámierzyłes mi drogę powołania mego/ Bym był pilen twey chwały/ z łtanu małżeńłkiego *GrabowSet D*; Duchowni by też mieli zkąd/ ná takie depáktácie powołaniu łwemu przeciwlne/ żadną miárą pozwolić nie mogą. *PowodPr 59; SkarKaz 417b, 419b*; Zániechay towarzyłtwá/ frantowłkiego cechu: Pátrż łwego powołania/ á prácu y do zdech. *KlonWor 41; [PowodKat 103]*.

W połączeniach szeregowych (2): Ia N. przyśięgam/ iż wysłzey opifánych podatkw w wybieraniu y w wyciąganiu wierny będę [...] żadnemu człowiekowi iákiegołkowliek łtanu/ płci/ y powołania/ bądź dla miłości y przychylności/ álbo nagrody niełgłuiąc. *SarnStat 347*. Cf »wedle powołania«.

W charakterystycznych połączeniach: powołania cudami dowodzić, patrzeć, być pilnym (pilen) (3), pilnować, strzec (przysłrzegać) (2), zaniechać, zapomnieć; do powołania przypuszczon, przyzwan; od powołania odłaczyć się; (u)czynić dosyc powołaniu (2); powołanie wzgardzić; na powołanie rozmyślać; w powołaniu niedbały, zostawać; powołanie kapłańskie, rycerskie; powołanie każdego człowieka; powołania dowod, droga, powinność.

Zwroty: »powołania odstąpić« (1): Kázał wlytkim vczonym Chrześciánom/ Doktorom y Philozophom [...] niechay powołania łwego y łtanu odstąpią. *SkarŻyw 130*.

»trwać, wytrwanie w powołaniu« [*szyk zmienny*] (3:1): A nákoniec gdy w twoim powołaniu w wierze trwałz: pokoy y wesele [!] ná łercu małz *KrowObr 150; RejPos 280v*; rácz też [..] dárem posłtepku w cnotách/ y wytrwania w powołaniu ich/ y dobrych vczyńkách/ miłościwie ie opátrzyć. *LatHar 628; WujNT Ccccc3v*.

Wyrażenie: »powołanie chrześcijańskie« [szyk 4:1] (5): *SkarŻyw 26 marg*; Z tych y wlytkich infzych grzechow/ ktorem przeciwlko P.Bogu y powołaniu memu Chrześciánłkiemu popełnił/

daię fię winnym *LatHar* 137; *PowodPr* 27; Ieśli nie ma [człowiek] takich cnot iákich powołanie Chrześcijánki potrzebuie: wždy żáłość mieć ma z tego iż ich nie ma *SkarKaz* 638a, 610b.

Szeregi: »powinność a powołanie« (1): Pan wydać raczył [dekreta] ná takie ktorzy lie w tych powinnościach swoich á w tym powołaniu swoim nie będą zachowywać wedle woley á wedle świętego poştánowienia iego *RejPos* 175.

»przedsięwzięde i powołanie« (1): áby [...] przedfięwzięciu y powołaniu swemu dofyć wczyniwszy/ onych rádości/ ktoreś obiecał [...] doştąpili. *LatHar* 628.

»stan i powołanie« [szyk 5:1] (6): Mnişy wiedzą y znáią/ że Chrześcíanie w káżdym staniu y powołaniu/ zbáwienia doştąć mogą *WujJud* 213; *SkarŻyw* 130; [listy i przywileje] zá wierné słuźby nádáné ofobam iákiégóźkolwiek staniu y powołania będącym/ [...] zachować chcemy *SarnStat* 1061 [idem] 1190; *SkarKaz* 610b. Cf »w stanie i powołaniu«. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

»powołanie albo (a) urząd« [szyk 1:1] (2): wszytki członki w RP wystąpiły z stawow swoich, [...] A tak barzo wystąpiły, że żadny urząd, żadny człowiek w s(w)ej mierze, w swej powinności urzędu albo powołania swego nie został. *DiarDop* 109. Cf »według powołania a urzędu«.

»wezwanie abo powołanie« (1): Káždy ma trwać w swym wezwaniu ábo powołaniu. *WujNT* Ccccc3v.

»vocatio abo powołanie« (1): Vocatio ábo powołanie káżdego człowieka/ iest łodzią iego ná ktorey pływa *KlonFlis* A4.

Wyrażenia przyimkowe: »wedle (a. według, a. podle, a. podług) powołania« (7): Krol naprzod ogulmie poprzyięga zachować wolności káždemu stánowi podług powołania iego. *PowodPr* 44.

~ *W połączeniu szeregowym* (1): A iákoż lie tu przełożeni swiátá tego nie máią cílnąć do tey łodki iego [Pana]/ [...] á do tych [...] obyetnic iego/ ktore on tu wśzytkim wiernym swoim [...] podawać á opowiedać raczy: Ieśliże lie będą spráwować ná mieyścach swoich wedle woley á spráwy Pána swoiego/ á wedle powołania swoiego. *RejPos* 175.

Wyrażenie: »podle powołania swego stanu« (2): Y tych wśzytkich Stanów á obywatelów Ziemie téy [...] káżdego podle powołania swégo staniu/ doştoienstwa/ y obeszcia wśzelkich Przywileiów/ [...] zárówno vżywać znáyduiemy *SarnStat* 1059 [idem] 1188.

Szeregi: »według powołania i poświęcenia« (1): Aby wśzyscy według powołania y poświęcenia swego/ w dobrych vtzynkach chodzili *KrowObr* 61v.

»wedle przeźrzenia a powołania« (1): Mieyże rádźć pilnie ná pieczy [...] káždy krześcíanki człowiecze/ ábyś to zachował Pánu Bogu swemu/ co słuźnie ma być zachowano iemu/ [...] przełożonemu káždemu swemu coś słuźnie iest powinien iemu/ wedle przeźrzenia á powołania swoie^{go} *RejPos* 253v.

»według powołania a urzędu« (1): káždy [urzędnik] według swego powołania á wrzędu rofkázował. *Leop* 3.Reg 9/23. ~

»na powołaniu« (1): Wracam fię do ciebie Naiáśnieyşy Miło: Krolu/ vkázuiąc iáko fię sádu Bożego boię/ iestli co boiázliwie/ nieroftropnie/ niedbále sobie ná tym wielkim powołaniu poştąpił *SkarKaz*)(3v.

»w powołaniu« (6): ná cię Pan woła iżci nic do tego/ iedno iż w łwym powołaniu/ w iákim cie kolwiek Pan poštánowić raczył/ będyelz náłładował Páná łwego *RejPos* 281; *WujJudConf* 209; Vpominam was/ ábyfcie poštępowáli/ iáko łie godzi w powołaniu/ ktorým łełtefcie wezwáni *RejPosWstaw* [143⁴]; *SkarKaz* 519a [2 r.].

~ Szereg: »w stanie i powołaniu« (1): Náđ to wynofzą łwoie łluby niepotrzebne y Reguły/ [...] náđ powinność powłzechną Krześciáńfką/ ktora łie wedle przykazánia Boże⁸⁰ od wiernych łudzi w káždy^m łtanie y powołaniu czyni. *WujJudConf* 145. ~

2. Potrzeba, nakaz wewnętrzny bycia kimś (8) :

powołanie czego (1): Ták łobie wielce ważył nie tyłó wiárę S. y zakon: ále y znáki powołánia Chrześciáńłtwá dołkonáłego. *SkarŻyw* 75.

powołanie do czego (1): KÓmu Pán Bog daie dáry y powołánia do kazániá: z przykłádu tego S. niech obaczy/ iáko wiele mogą ná odmienienie y wzrułzenie łerc łudzkih łłowá Boże *SkarŻyw* 312.

powołanie czyje [= *kto jest powołany*] [*w tym: pron poss* (3), *G pron* (1)] (4): A day Pánie Boże/ ábyłcie táką chuć ku łwemu powołaniu w łobie włzyłcy czuli/ iáką my [...] w łobie poniekat czuiemy *KarnNap* A2; Óciec zápomniawłzy łey powołánia/ miłostíá potómłtwá z łney y wnczát wiedziony/ zá málz iá obiecał. *SkarŻyw* 13, 570; O Boże moy/ włeyze w nas łerce tych oycow y Pátryárchow náłzych/ [...] ábyłmy tákimi vczynkám/ wedle rády Apołtołá twego/ powołánie náłze łobie vpewniáli. *SkarKaz* 520b; [*DesidWilkow* 1599 51].

Zwrot: »powołanie mieć« (1): Idź á wroc łię/ iam vczynił co łnie należałó. Ale łię to mowi/ áby łynowie y corki/ gdy powołánie bozkie máią/ byli w łym bárzo wolni *SkarKaz* 44a.

Wyrażenie: »powołanie boskie (a. boże)« [*w tym: na co* (1)] [*szyk* 1:1] (2): Y tráfiłó łię łey z łednym duchownym rozmowę mieć: ktory gdy poznał łey łkłonność/ y na pániełki á zakonny łtan Boze [!] powołánie: vpominał iá áby nie mielzkiáć dobre myłli łwoie pełniłá *SkarŻyw* 13; *SkarKaz* 44a.

Szereg: »dar i powołanie« (1): *SkarŻyw* 312 *cf* *powołanie do czego*.

Synonimy: **I.1.** przyzwanie, wezwanie, zaproszenie; **2.** naznaczenie, obranie, posłanie, wybranie; **3.** obwinienie, obżałowanie, oskarżenie, pozew, pozwanie, skarga, wydanie, žaloba; **4.** objawienie, okazanie; **II.1.** powinność, przedsięwzięcie, stałość, stan, urząd, wezwanie, wokacyja; **2.** dar.

Cf **POWOŁAĆ**